

Kaupunginhallitus 11.11.2024 § 279

§ 279

Helsingin seudun kuntien ja valtion välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen (MAL-sopimuksen) 2024-2035 hyväksyminen

Valmistelijat / lisätiedot:
Kuusisto Elina

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus hyväksyy liitteenä olevan Helsingin seudun kuntien ja valtion välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen 2024-2035.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Sopimuksen tarkoitus ja tavoitteet

Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus (jäljempänä MAL-sopimus) perustuu Helsingin seudun 14 kunnan ja valtion yhteiseen tahtotilaan seudun kehittämisestä. Sopimuksella vahvistetaan kuntien keskinäistä yhteistyötä ja suunnittelu yhteistyön jatkuvuutta, kumppanuutta seudun kuntien ja valtion välillä sekä osapuolien sitoutumista seudun kehittämiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin. Sopimuksella varaudutaan pitkäjänteiseen kehitykseen.

Sopimuksen toimenpiteet luovat edellytyksiä seudullisesti tarvetta vastaavalle monipuoliselle asuntotuotannolle sekä liikennejärjestelmän ja -investointien ja maankäytön yhteensovittamiselle. MAL-sopimuksella edistetään Helsingin seudun kestävää kasvua kehittämällä valtion ja kuntien yhteistyönä vähäpäästöistä ja kestävää yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää ilmastomuutoksen ehkäisemiseksi, elinkeinoelämän elinvoimaisuutta, liikenneturvallisuutta, liikennejärjestelmän digitalisaatiota sekä tarpeita vastaavaa asuntokaavoitusta ja -tuotantoa. Tavoitteena on myös torjua segregatiota ja asunnottomuutta sekä edistää asuinalueiden monimuotoisuutta ja alueiden asuntokannan monipuolisuutta.

Sopimuksen sisältö

Sopimuksessa määritellään seudullisen suunnittelun ja tietopohjan kehittämistä, kestävä ja vähähiilistä yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää sekä asumista ja elinympäristön laatua koskevat

tavoitetilat 2035+, kuvataan kehittämissuunnitelmatavoitetilan saavuttamiseksi sekä todetaan sovitut toimenpiteet. Lisäksi sopimuksessa mainitaan muut sopimuksen toteuttamisen kannalta tärkeät valtion toimenpiteet, jotka koskevat mm. alueidenkäytön lainsäädännön uudistamista, valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelua, muita valtion kehittämissuunnitelmia sekä valtion maaomaisuuden luovuttamista kaupunkien ja kuntien kehitettäväksi.

Seudullisen suunnittelun ja tietopohjan kehittämiseen liittyen Helsingin seudulla jatketaan seudullista maankäytön, asumisen ja liikennejärjestelmän yhteensovittavaa suunnittelua. Kaupunkiseudun MAL-suunnittelun prosessia ja päätöksenteon rakennetta selkeytetään. Toimenpiteisiin sisältyy, että Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma laaditaan Euroopan laajuisia liikenneverkkoja (TEN-T) koskevan asetuksen mukaisesti kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmaksi (SUMP) vuoden 2027 loppuun mennessä.

Kestävän ja vähähiilisen yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän sovittuihin toimenpiteisiin sisältyy Kehä I:n parantaminen Maarinsolmun kohdalla (toimenpide 33). Hankkeen kustannusarvio on noin 59,1 milj. euroa, josta valtion osuus on enintään 33,7 milj. euroa ja Espoon kaupungin osuus enintään 25,4 milj. euroa. Hanke on mahdollista käynnistää vuonna 2025. Muita Espoon kannalta merkittäviä sopimuksessa mainittuja kestävään ja vähähiiliseen yhdyskuntarakenteeseen ja liikennejärjestelmään sisältyviä toimenpiteitä ovat tavoite Rantaradan lähijunaliikenteen uuden varikon sijainnin päättämisestä 2027 loppuun mennessä (toimenpide 38), Ilmalan varikon säilyminen nykykäytössä kunnes korvaavat ratkaisut ovat käytössä (toimenpide 41), valtion selvitys väylien liikenneympäristön muuttamisesta maankäytön tiivistämiseksi (toimenpide 30), sekä mahdollisesti raskaan liikenteen taukopaikkojen toteutumisen edistäminen (toimenpide 17).

Toisin kuin edellisellä MAL-sopimuskierröksellä, valtio ei osoita sopimuksessa rahaa seudullisesti tärkeisiin kustannustehokkaisiin liikennejärjestelmän parantamishankkeisiin (Kuha-hankkeet) eikä myöskään kunnallistekniikka-avustuksiin.

Asumiseen ja elinympäristön laatuun liittyvissä toimenpiteissä on sovittu, että asuntotuotantoon soveltuvan asemakaavavarannon tulee vastata vähintään viiden vuoden asuntotuotantotarvetta, ja että Helsingin seudulle valmistuu keskimäärin 16 500 uutta asuntoa vuodessa. Lisäksi kuntien tulee huolehtia maapolitiikan ja asemakaavoituksen keinoin, että asuntotuotannon käynnistämisen edellytykset turvataan erityisesti maankäytön ensisijaisilla kehittämissuunnitelmoilla. Valtio kohdentaa valtion tukemaa asuntotuotantoa ensisijaisille suunnitelmoille, mutta tavoitetta valtion tukemalle tuotannolle ei ole asetettu eikä valtio osoita korkotukivuokra-asunnoille käynnistysavustusta.

Voimassaolo

Sopimuksen pidemmän aikavälin tavoitteet ovat voimassa 2024–2035. Sopimuskausi on 31.12.2025 saakka. Sopimus päivitetään 2027-2028 siten, että sopimuksen tavoitetilat ja toimenpidesuunnitelmat tarkistetaan ja täsmennetään suhteessa kansainvälisiin, kansallisiin ja seudullisiin tavoitteisiin. Samalla sovitaan vuosille 2028–2031 ajoittuvista konkreettisista toimenpiteistä, joilla edistetään tarkistetun tavoitetilan 2035 toteutumista täsmennetyin toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Konkreettisia

toimenpiteitä valittaessa otetaan huomioon tämän sopimuksen toteutuminen ja toimien vaikuttavuus.

Seuranta

Sopimuksen toteutumista seuraa sopijaosapuolten edustajien vuosittain kokoontuva seurantakokous, jonka valmistelusta vastaa MAL-sopimussihteeristö.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Valmisteluryhmän ehdotus Helsingin seudun MAL-sopimukseksi 17.9.2024 allekirjoitusversio

Oheismateriaali

- Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelma MAL 2023

Tiedoksi